

menneskene vi omgås, har det vært mer diskusjon av hvilken moralsk status vi skal tilskrive andre dyr, mennesker med sterkt nedsatt bevissthet, fostre, fremtidens mennesker og naturen.

Moralsk status: At noen eller noe har moralsk status, innebærer at vi kan ha plikter overfor den eller det.

Innenfor mange livssyn er det vanlig å tro at alle mennesker har en særlig høy moralsk status. Man snakker gjerne om et «menneskeverd». Men Bentham var allerede i 1780 oppmerksom på at det kan være vanskelig å trekke et skille mellom mennesker og andre dyr som kan forsvare å gi mennesker en særstatus. Han pekte på at det å forskjellsbehandle noen på bakgrunn av antall bein, eller at de har hale, er like dårlig begrunnet som forskjellsbehandling på bakgrunn av hudfarge. Når målet er å maksimere summen av lykke, er det eneste som er moralsk relevant, ifølge Bentham, hvilken evne man har til lidelse og lykke (Bentham, 1789/1996, XVII.6 note 122).

Det vanlige synet blant utilitarister er, slik som hos Bentham, at det å tillegge lidelsen til et menneske større negativ verdi enn en like sterk lidelse hos et dyr er sammenlignbart med rasisme. I boken *Animal liberation* brukte Peter Singer uttrykket «speciesism», som kan oversettes til «artssjåvinisme», for å beskrive forskjellsbehandling basert på hvilken art man tilhører (Singer, 2015, s. 6).

Argumentet om artssjåvinisme går altså ut på at hvis et menneske og et annet dyr har de samme interessene eller behovene, og vi likevel velger å behandle mennesker og dyr forskjellig, så er forskjellsbehandlingen sammenlignbar med rasisme. Den

amerikanske filosofen Cora Diamond (f. 1937) kritiserer dette argumentet (1978, s. 467). Et av poengene hennes er at når vi behandler mennesker med spesiell omtanke, så er det ikke nødvendigvis fordi vi ser på menneskelig lidelse som viktigere enn andre dyrs lidelse. Hun nevner for eksempel at svært få mennesker ville ønsket å spise et menneske som har dødd i en bilulykke, eller et amputert bein fra et menneske, uansett hvor godt det smakte. Det som gjør det moralsk galt, eller i hvert fall «feil» i en eller annen forstand, å spise et menneske, er altså ikke bare at man vil unngå å påføre mennesker ubehag.

Når Singer hevder at mennesker og andre dyr har den samme moralske statusen, betyr ikke det at vi har plikt til å behandle mennesker og andre dyr likt. At to individer har samme moralske status, innebærer bare at like mye lykke eller lidelse skal telle likt, uavhengig av hvem som opplever den. Mennesker og andre dyr har ulike behov og interesser. Mennesker har for eksempel et annet behov for sosial anerkjennelse og selvrealisering enn det en fisk har. Dette er en rettferdig grunn til forskjellsbehandling. På samme måte er det ikke et eksempel på urettferdig forskjellsbehandling at abort eller svangerskapskontroll bare tilbys til de som er fysisk i stand til å bli gravide (Singer, 1973/2015, s. 28–29).

Å påføre dyr lidelse gjennom industriell gårdsdrift er etter Singers syn uansett åpenbart galt, fordi vår begrensede glede av å spise kjøtt og meieriprodukter tillegges altfor stor vekt, sammenlignet med lidelsene dyrene blir utsatt for (Singer, 2015, s. 233).

Argumenstrasjonsstrukturen er vist i diagram 47.